

V pomoč odločanju volilcev smo v okviru mreže Plan B za Slovenijo skupaj s 35 nevladnimi organizacijami sodelovali pri pripravi Manifesta za uresničenje tretjega razvojnega podviga, v katerem so navedeni predlogi razvojne politike, ki temelji na trajnostnem razvoju. Znotraj tega okvira smo natančno preučili programe strank, ki kandidirajo na tokratnih volitvah, in jih ovrednotili. Mreža Plan B je ocenjevala [širok spekter politik trajnostnega razvoja](#), v tem prispevku pa se bomo osredotočili na trajnostno energetiko in njen potencial za zeleno rast. Letos je izbira strank v celotnem političnem spektru večja kot doslej, zato bodo mnogi volilci izbirali med dvema ali tremi strankami, ki so si ideološko podobne. A tudi te stranke se med seboj razlikujejo v svojem odnosu do okoljsko-razvojnih tem. Preden se lotimo ocene programov, se ustavimo pri razmisleku, zakaj trajnostna energetika sodi med ključna področja prihodnjega razvoja Slovenije.

Glavni tok slovenske politike

Politične stranke v Sloveniji se precej razlikujejo glede podpore trajnostni energetiki. Največjo zaskrbljenost zbujejo stranke, ki so trenutno najmočnejše in so najverjetnejše kandidatke za sestavo prihodnje vlade.

SD in SDS se v programu eksplicitno zavzemata za gradnjo TEŠ6 in NEKII. Obe bolj ali manj podpirata ukrepe za učinkovito rabo energije, bolj ali manj konkretno podpirata tudi obnovljive vire energije. Pri obeh strankah ukrepi kažejo na razumevanje potencialov učinkovite rabe energije in novih delovnih mest ter zelene rasti v obnovljivih virih. Problem pa je v njihovi osnovni usmeritvi, ki je strankama skupna. Velja namreč, da en evro za premog in jedrsko energijo pomeni evro manj za čiste vire energije. V kriznih časih denarja ni dovolj za vse, zato dejansko izbiramo ali TEŠ6 in NEKII ali pa prehod na obnovljive vire. Prihodnost energetike vidita v premogu in jedrski energiji.

V luči globalnega dogajanja narašča podpora scenariju prehoda na 100-odstotno obnovljive vire energije do leta 2050. Tak scenarij podpirajo tudi v poročilu Medvladnega odbora za podnebne spremembe - IPCC SRREN, kjer so pregledali in ovrednotili več kot dvesto scenarijev prihodnjega razvoja obnovljivih virov energije. Po takem scenariju bi zmanjšali izpuste toplogrednih plinov na raven, ki omogoča stabilizacijo podnebnih sprememb, hkrati pa bi po tej poti lahko opustili tveganja, povezana z jedrsko energijo in premogom.

Če bomo v Sloveniji postavili TEŠ6, bi ta po načrtih onesnaževal do leta 2054. Dodatna jedrska elektrarna v Krškem, NEKII, naj bi začela delovati blizu leta 2030. Po zagotovilih proizvajalca naj bi bila njena življenjska doba 60 let, kar bi pomenilo, da bi z NEKII obsodili Slovenijo na rabo

jedrskje energije praktično do konca stoletja. Medtem ko se SD zavzema za tak scenarij za Slovenijo, so njihovi strankarski kolegi na evropski ravni, danski socialni demokrati, za Dansko postavili cilj, da do sredine stoletja preidejo na 100-odstotno obnovljive vire (elektrika, toplota, promet...), že leta 2035 pa bi celotne potrebe po elektriki zagotovili iz obnovljivih virov.

Stranka Angele Merkel CDU v Nemčiji zaseda desnosredinsko polje političnega prostora, podobno kot SDS v Sloveniji. Kljub podobni politični usmeritvi pa vodi Merklova drugačno energetska politika. Nemčija bo od 17 jedrskih elektrarn, ki so obratovale pred jedrsko katastrofo v Fukušimi, zadnjo zaustavila leta 2022, to je nekaj let pred tem, ko bi jo v SDS radi šele zgradili. Nemčija polaga svojo gospodarsko modrost v zelene tehnologije, ki bodo postopoma nadomestile jedrsko in premogovno energijo, državi pa bodo zagotovile čisto, poceni in varno energijo.

Ta kritika pa ne leti samo SD in SDS, temveč na vse stranke, ki tako rekoč na pamet podpirajo status quo v energetiki, kar praktično pomeni vlaganje milijard v energetska sektor zato, da vse ostane tako, kot je. Omenjeni stranki je kljub vsemu treba pohvaliti za njun pogum, saj sta si med strankami, ki deklarirano podpirajo podobna stališča, edini upali podporo TEŠ6 in NEKII zapisati tudi v strankarski program. S tem tvegata kritiko, ki je tudi na tem mestu usmerjena proti njima, medtem ko so nekatere druge stranke bolj preračunljive, ker velja, da podpirajo isto smer kot SD in SDS, nimajo pa toliko poguma, da bi se s svojimi stališči izpostavile kritiki volilcev tudi v svojih programih.

Maček v žaklju

Pozitivna Slovenija Zorana Jankovića v svojem programu v nekaj stavkih sicer omenja pomen obnovljivih virov, postavljajo tudi določene cilje na tem področju. Njihova lista pa si ni upala zapisati podpore projektu TEŠ6, niti podpore jedrski energiji, ki jo javno izreka njihov predsednik Zoran Janković. Tudi Lista Gregorja Viranta pred volilci ne želi priti na jasno na tem področju. Virantov program ne vključuje niti besede o okolju, podnebnih spremembah, energetiki ali o čemerkoli zelenem ali trajnostnem. Vsaj tako je veljalo v programu, ki so ga poslali mreži Plan B v presojo.

Tudi naslednja skupina strank prikriva svoje usmeritve na področju milijardnih projektov, kot sta TEŠ6 in NEKII. Poleg Jankovićeve in Virantove liste tudi za SLS, LDS, NSi ni jasno, kako se bodo odločali na tem področju. Iz dosedanjih predvolilnih soočenj je razvidno, da med parlamentarnimi strankami vse stranke razen Zaresa in SNS podpirajo gradnjo TEŠ6. Podporo temu projektu je izrekla tudi NSi, medtem ko v TRS in SMS-Zelenih gradnji nove termoelektrarne v Šoštanjju nasprotujejo. Glede na to, da vse resnejše stranke podpirajo zelene tehnologije in trajnostni razvoj na deklarativni ravni, strankam, ki v isti sapi podpirajo tudi gradnjo TEŠ6 in NEKII, preprosto ne moremo verjeti.

Alternative

V Greenpeaceu smo naročili ekspertno mnenje pri uglednem wuppertalskem Inštitutu za podnebne spremembe, okolje in energijo o možnostih prehoda Slovenije v brezogljilčno energetiko do leta 2050. Ugotovili so, da za tak prehod nista potrebna ne TEŠ6 niti NEKII. Še

Prispeval Dejan Savić, Greenpeace
Četrtek, 01 December 2011 11:13

---

več, iz nacionalnega energetskega programa NEP, ki ga bo vlada sprejemala pomladi prihodnje leto, je videti, da bo Slovenija leta 2030, če bomo zgradili dodatno jedrsko elektrarno NEKII, 70 odstotkov elektrike izvažala. Z drugimi besedami, jedrske elektrarne za domače potrebe sploh ne potrebujemo. V slepi veri vsemu, kar jedrski lobi govori, bi naša politika proizvajala jedrsko energijo za izvoz, jedrsko tveganje in radioaktivne odpadke pa bi imeli pri nas. Zahodnim sosedom se to gotovo zdi dobra izbira.

Jasno in razdelano podporo trajnostni energetiki, ki ni kompromitirana s podporo premoгу ali jedrski energiji, lahko najdemo v programih Zaresa, SMS-Zelenih in TRS. Vse tri stranke zavračajo TEŠ6, obenem pa podpirajo konkretne ukrepe za zeleno alternativo. Zares podpira deklaracijo o 100-odstotno obnovljivi energiji za Evropo, SMS-Zeleni usmerjajo Slovenijo na 100-odstotno obnovljivo energijo do sredine stoletja, TRS pa z razdelanimi ukrepi kaže konkretno pot za trajnostno energetiko že v naslednjem mandatu.

Ocenjevanje političnih strank je nevhvaležna naloga. Kljub najboljši nameri, da bi se približali objektivnosti in nevtralnosti, gre vedno tudi za delno subjektivno presojanje. Zavedamo se, da bodo nekatere stranke imele občutek, da smo bili preostri, krivični ali pa da smo jih spregledali. V tem primeru vidimo zelo enostavno rešitev. Stranka, ki se čuti, da se ji je v naši oceni zgodila krivica, naj se že pred volitvami javno zaveže za ukrepe, h katerim jih okoljevarstvene organizacije pozivamo. S to gesto bodo volilcem pokazale svojo zavezanost trajnostnemu razvoju, okoljevarstveniki pa bomo svojo oceno programov strank nemudoma popravili.

Objavljen prispevek predstavlja izseke iz članka, ki je prvotno objavljen v Dnevnikovem Objektivu. Za dostop do članka v celoti kliknite [tukaj](#).

Zelena Bajta je rubrika, ki nastaja v sodelovanju z Greenpeace Slovenija, in v kateri objavljamo zapise iz [spletne strani Greenpeace Slovenija](#).